

Nyt på tværs

Tvær-
KultuRelt
CENTER

Netværk for tværkulturelt kristent
arbejde i Danmark

Nr. 1 • marts 2023 • 29. årgang

Ukrainsk pianist: Vi vil gerne hjem

Yuliia Zhukova, hendes mand og tre børn er blandt de 34.000 ukrainske flygtninge, der har fået ophold efter særloven. De er taknemmelige for, at Danmark har taget imod dem, men de vil gerne hjem til Ukraine. **Side 2**

BØRN PÅ FLUGT

Når børn
bliver flygtninge.

Side 3-5

Under Guds himmel
Forårskonference
i København om tro, eksil
og taknemmelighed.
Side 2

Sammen på tværs
Gudstjenester og møde-
steder på 46 sprog.
Side 6

Mød præsten
Interview med Apam
Muivad, der er præst
for den thailandske
menighed i København.
Side 7

Kirken er vores hjem
Egyptisk børnelæge
voksede op med den
koptiske kirke. I dag
er hun præstekone
i Taastrup og opfordrer
forældre til at tage deres
børn med i kirke.
Side 8

Man flygter ikke for sjov

Rohin kom til Danmark som
uledsaget flygtningebarn.

Side 5

Kun Gud kender fremtiden

Kurdisk børnefamilie har boet
på asylcentre i otte år. **Side 4**

Påske på armensk

Pasuts Tolma er armenske veganske kåldolmer,
der hører til det armenske påskebord. **Side 7**

“ Det er lidt hårdt at bo
på et asylcenter. Mange
har det dårligt. Man ser ting.

Baran Rostami er 14 år og kurder.
Hun fortæller om sit liv på et asyl-
center ved Hvalsø.

Læs interview side 3

Børn på flugt

Lad ikke børnene miste håbet

Redaktøren har ordet

Halvdelen af verdens flygtninge er børn. Det er vigtigt at minde om i en tid, hvor antallet af flygtninge og fordrevne i verden er vokset markant. De fleste børn er flygtet fra krige og konflikter i lande som Syrien, Ukraine, Sydsudan og Myanmar. Nogle flygtede alene uden deres familie. Størstedelen befinder sig langt fra Danmark, men nogle af verdens flygtningebørn møder vi på danske asylcentre og udrejsecentre, hvor en del tilbringer flere år af deres barndom. Andre kommer hurtigt ud i det danske samfund og får en normal hverdag med skolegang og uddannelse. Men børn og unge, der har oplevet at måtte flygte, vil altid bære på en usynlig indre virkelighed. De vil altid være anderledes.

Flygtningebørn har det til fælles, at de har set og oplevet ting, som børn aldrig burde se og opleve. Ofte startede det i hjemlandet, hvor de var vidner til voldsomme begivenheder. Under flugten oplevede mange, at deres forældre ikke var i stand til at beskytte dem i farefulde og skræmmende situationer. I mødet med det danske asylsystem er børnene i længere perioder omgivet af magtesløse og måske udadreagerende voksne. Mange lever med konstant frygt for at blive sendt tilbage til det, familien flygtede fra.

Heldigvis er nogle børn i stand til at gå videre ud i livet med løftet hoved og parkere fortidens traumatiske oplevelser. Andre behøver hjælp fra opmærksomme voksne, inkluderende kristne fællesskaber eller professionelle. Alle har brug for forståelse og omgivelsernes respekt for deres forældre og de valg, familien traf, da de valgte flugten.

Vi ved kun lidt om konsekvenserne af en barndom, der ledes under langvarig trussel om udvisning. Hvor forældre har daglig meldepligt og indkaldes til ydmygende samtaler med myndighedspersoner, der stiller kritiske spørgsmål til deres forældre og vilje til at drage omsorg for deres børn. Uanset hvad viser al erfaring, at længere tids ophold i asylsystemet påvirker børn både fysisk og psykisk.

Med krigen i Ukraine er verdens uforudsigelighed rykket tættere på. Vi bliver mindet om, hvor skrøbelig fred, tryghed og velstand er. Der er ikke krig hos os. Men der er krig i Europa. Det har givet mange danskere større forståelse for flygtninges virkelighed – ikke mindst, da mange af de nyankomne er børn. Ukrainerne er flygtet fra en hverdag, der ligner vores. Det kunne have været os. Må den ukrainske tragedie være med til at skabe større solidaritet med verdens flygtninge og lydhørhed for, hvad der betyder noget, når man kommer som flygtning til et nyt land. Her har kirkerne et særligt ansvar – både som fortællere og aktører.

At blive lukket ind i et barns verden og få lov at lytte til flygtninge- og asylbørns tanker om livet er et privilegium. De børn, der fortæller deres historie i dette nummer af *Nyt på tværs*, er blandt de heldige, der overlevede turen over Middelhavet. Midt i stor sårbarhed har de ikke mistet håbet om en bedre fremtid og en mere retfærdig verden. Lad os lytte respektfuldt til deres historier og hjælpe dem med at holde håbet oppe. Det er modige børn og unge, der fortjener verdens opmærksomhed.

Birthe Munck-Fairwood

Et år efter flugten

Ukrainsk pianist flygtede fra krigen: Vi vil gerne hjem

Da Rusland for et år siden invaderede Ukraine, flygtede den ukrainske pianist Yuliia Zhukova ud af landet sammen med sin mand og tre børn. Gennem en bekendt i Danmark endte de i Søborg. Yuliia Zhukova er taknemmelig for, at Danmark har taget imod familien, men så snart krigen er slut, vil de hjem og genopbygge deres land.

Aftenen før havde Yuliia Zhukova og hendes mand kørt de tre børn ud til hendes forældre i Kyiv-forstaden Butja, hvor børnene skulle blive et par dage. Men den 24. februar vågnede Yuliia Zhukova klokken fem om morgenen og blev klar over, at noget var helt galt.

– Det væltede ind med opslag på Facebook: "Nu sker det! Nu sker det!" Russerne havde bombet Gostamel, en militærlufthavn nær Kyiv fem kilometer fra vores hjem, og nu var de på vej ind i byen. Der lød brag i det fjerne. Vores første tanke var, at vi måtte ud til vores børn. Vi tænkte, at vi kun ville være væk et par dage, og samlede de vigtigste dokumenter. På tankstationen var der lange køer. Vi ventede i fem timer. Alle ville ud af byen.

De næste dage opholdt familien sig hos Yuliia Zhukovas forældre. Dagen efter kom også hendes bror og hans familie fra Kremenчук længere sydpå.

– Vi kunne hele tiden høre bomber. Det var meget tæt på. Vi forstod, at vi ikke var sikre hos mine forældre, så vi kørte videre vestpå op i bjergene, hvor vi kunne sove hos min brors venner, der havde en lejlighed. Vores søn på seks år var meget bange. Han havde set, hvad der skete, og forstod alt. De to yngste var ikke gamle nok til at forstå. Oppe i bjergene var vi i sikkerhed. Flere familier kom til, og efterhånden var vi 25 personer i lejligheden, så da en af min mands venner i Bulgarien tilbød os en gratis lejlighed, besluttede vi at rejse videre. Det hele var uvirkeligt. Vi vidste ikke, hvor vi var på vej hen, eller hvad der ville ske med os. Vi havde tusind dollars. Det var alt. Først kørte vi over grænsen til Rumænien, hvor folk kom med te, sandwiches og chokolade, når de så, at vi havde børn i bilen. Det var meget rørende. For første gang siden invasionen græd jeg. Rumænere vil altid have en særlig plads i mit hjerte.

I Bulgarien fik Yuliia Zhukovas mand kontakt med en tidligere forretningsforbindelse i Danmark, der fortalte, at den danske regering bød ukrainere velkommen.

– Vi tænkte, at vi ville have flere muligheder i Danmark, så vi besluttede at tage afsted. Vi kørte i 20 timer, og da vi nåede frem den 18. marts, havde vores kontaktperson allerede fundet en etværelses lejlighed til os i Søborg. Der bor vi stadig. Det er småt, men vi har vores eget køkken og bad. Det er mere end mange andre flygtninge, siger Yuliia Zhukova med et smil.

Musiker i hjertet

At musikken blev den 33-årige ukrainers profession var lidt af en tilfældighed.

– Da jeg var otte år, begyndte jeg på en danseskole i Kyiv, fordi min mor mente, at det var godt for en lille pige at lære at danse. Min lærer opfordrede mig til at spille et instrument, og da vi havde et klaver, begyndte jeg at få klaverundervisning. Jeg forstod, at det var vigtigt for mine forældre, og derfor var det også vigtigt for

mig. Jeg skulle være taknemmelig og give dem alt, hvad jeg havde i mig. Som 17-årig blev jeg optaget på Odessa State Music Academy, hvor jeg studerede i fem år. Jeg havde en fantastisk lærer, der virkelig troede på mig. Her blev jeg overbevist om, at musikken kunne blive min profession. For første gang mærkede jeg i mit hjerte, at jeg var musiker.

Da Yuliia Zhukova nogle år senere mødte sin mand og stiftede familie, satte familielivet for en tid karrieren på standby. Men for to år siden gik en længe næret drøm i opfyldelse, da parret åbnede en privat musikskole i Kyiv. Året efter åbnede de yderligere to musikskoler.

– Jeg havde længe drømt om at gøre musik til en glæde for børn og voksne. I mit land opgiver mange musikken, fordi de som børn kun spillede af pligt. Jeg ved, at musik kan forandre menneskers liv og give utrolig megen glæde. I vores musikskoler kunne jeg se glæden i børnenes øjne. Til den første julekoncert kort før Ruslands invasion havde vi 100 elever i alderen fra tre år til 50 år, der sang eller spillede klaver, trommer og guitar. På kort tid kunne vi se virkelig gode resultater, fortæller hun og bliver varm i stemmen.

Spiller sin historie

Efter en måned i Danmark fik Yuliia Zhukova kontakt med en ukrainsk violinist, der også var flygtet fra krigen og søgte efter en pianist.

– Vi begyndte at få invitationer fra kirker til at spille ved gudstjenester og har også givet flere koncerter. Når jeg spiller, kan jeg omsætte mine følelser til musik. Det hjælper mig til at forstå, hvad der er sket med mig. Det er som om jeg spiller min egen historie.

Yuliia Zhukova er taknemmelig for den modtagelse, familien har fået i Danmark, hvor de tre børn i dag går i skole og børnehave og trives med deres nye hverdag.

– Folk er åbne og venlige. Der er aldrig nogen, der har sagt til mig, at jeg skal rejse hjem. Men så snart der bliver fred i Ukraine, vil jeg hjem og genopbygge mit land. Ukraine er vores hjem. I Danmark vil vi altid være gæster. Lige nu er vores liv på pause, men så snart krigen stopper, rejser vi hjem. Jeg drømmer om at åbne flere musikskoler i Kyiv og måske også en kunstskele for børn og voksne.

– For mig er det sværeste savnet af de mennesker, der står mig nærmest. At jeg ikke kan røre ved dem. Vi kan tale sammen på Skype, men det er ikke det samme. Jeg ville så gerne give min far et knus.

Døbt i hemmelighed

Selv om Yuliia Zhukova er døbt som barn, er hun ikke vokset op med kristendommen.

– Jeg blev døbt i en landsbykirke uden for Kyiv i Sovjettiden, mens det stadig var forbudt. Min mor blev døbt samme dag. Hendes vej til Gud var meget lang. Når man vokser op i et samfund, hvor alle siger, at der ikke findes nogen Gud, er det svært at finde Gud som voksen. Som barn var jeg somme tider i kirke sammen med min mor. Min far tror ikke på noget, men min mor har søgt efter Gud hele sit liv. Sådan har min mand det også. Det var vigtigt for ham, at vores tre børn blev døbt,

“Ukraine er vores hjem. I Danmark vil vi altid være gæster.”
Yuliia Zhukova

og det er ham, der læser bibelhistorier for dem. Selv har jeg aldrig rigtig været indenfor i troen, men alligevel tæt på. Gennem min musik er jeg i kontakt med Gud. Jeg ved, at jeg får inspiration fra noget, der er større end mig selv. Derfor er det noget særligt for mig at spille i kirken. Inde i en kirke har jeg det vældig godt. **BMF**

YULIIA ZHUKOVA

- Født 1989 i Kyiv og uddannet pianist fra Odessa State Music Academy.
- Kom til Danmark som flygtning i marts 2022 sammen med sin mand Denys Zhukov (45), der er translator, og parrets tre børn Yegor (7), Eva (6) og Lisa (3). Bor i Søborg.
- Freelance akkompagnatør på Det Kongelige Teaters Balletskole. Har medvirket ved gudstjenester i flere kirker og givet koncerter sammen med violinist Natalia Pylypenko fra Kyiv Operaorkester.
- En bror i Ukraine er soldat i Donbas.

Ca. 34.000 ukrainere har fået midlertidigt ophold efter særloven siden februar 2022.

Nyt om navne

Járliny Spence Swanlake Petersen (38) er ansat som tværkulturel kirke- og kulturmedarbejder i Simon Peters Kirke i Kolding, der er hjemsted for Kolding International Congregation (KIC). Járliny er uddannet kommunikations- og kulturformidler fra Diakonhøjskolen, gift og mor til tre drenge. Familien bor i Aarhus.

Járliny afløser teolog og tidligere folkeskolelærer **Elizabeth Padillo Olesen**, der er gået på pension. Elizabeth Padillo Olesen har gennem sin mangeårige ansættelse arbejdet for at opbygge et internationalt fællesskab med base i en dansk sognekirke – til glæde og inspiration for utallige danskere og nydanskere.

Også danske deltagere er velkomne.

Mød præster og ledere fra Danmarks migrantmenigheder

Brogården, Middelfart
24.-26. august 2023

Mere info: Kontakt Tværkulturelt Center

InspirationsDage for migrantpræster

En dag bliver livet normalt

14-årig kurdisk pige har været flygtning hele sit liv

Jeg husker ikke rigtig noget fra Iran. Jeg var kun halvandet år, da vi flygtede til Tyrkiet. Jeg ved, at vi rejste på grund af min fars problemer, og at det blev meget farligt for ham. Vi er kurdere, og senere blev det også farligt for kurdere i Tyrkiet. Derfor besluttede mine forældre at flygte igen, da jeg var seks år.

Jeg husker, at vi gik og gik i mange dage. Somme tider sad jeg på min fars eller min mors skulder. Jeg husker også, at det var koldt, og at jeg havde feber. En dag fandt jeg en coladåse, som nogen havde glemt. Jeg drak det hele, for jeg var meget tørstig. Somme tider sov vi i en skov. En nat kom nogle soldater efter os. Heldigvis kom vi væk. Vi sejlede også på et stort hav. Det har jeg ikke lyst til at tænke på. Det var ret tilfældigt, at vi kom til Danmark. Vi skulle have været til Norge, men politiet i Danmark ville ikke lade os rejse videre.

Jeg kan godt lide Danmark, men jeg ville ønske, at vi boede i vores eget hus. Jeg har boet på asylcentre i otte år bortset fra de måneder, hvor vi fik lov at bo uden for centret, fordi vi havde nogle problemer i vores familie. Nu bor min mor og jeg igen i Avnstrup. Jeg synes, det er lidt hårdt at bo her. Mange har det dårligt. Man ser ting. Min mor må ikke arbejde. Vi har ingen penge. Heldigvis har jeg mange veninder her. Vi laver alle mulige ting. Somme tider klæder vi os ud som folk i gamle dage. Vi er gode til at have det sjovt sammen. Men jeg drømmer om, at min mor og jeg en dag får et sted, der bare er til os.

– Hvad laver du i hverdagen?

Hver morgen kommer der en bil og henter mig kl. 8.20. Jeg går i 7. klasse på en skole i Hvalsø. Det er en lille skole for børn, der har forskellige problemer og har svært ved at koncentrere sig. Jeg er meget glad for min skole. Det er en af de bedste skoler i hele Danmark. På skolen har jeg rigtig gode veninder. En af dem kommer somme tider på besøg hos os sammen med sin mor. Hun kan godt forstå mig og den situation, jeg er i, og at jeg ikke bare har penge på et rejsekort, så jeg kan besøge hende.

Når jeg kommer hjem fra skole, har jeg altid travlt. Jeg rydder op og finder på alt muligt at lave. Jeg kan godt lide at lave gaver til mine veninder og har gang i en masse projekter. Somme tider hjælper jeg min mor med at lave mad ude i fælleskøkkenet. Tre gange om ugen går jeg i MaxiKlub. Det er en klub for de ældste børn i Avnstrup. Vi spiller kort og brætspil, går over i sportshallen eller laver mad og bager. Det er rigtig hyggeligt.

I skolen er mit yndlingsfag matematik. Og så kan jeg godt lide at læse. Lige nu er jeg ved at læse en bog om Albert Einstein og en anden bog om veninder. Jeg læser også bøger på en app, jeg har på min telefon. Jeg er ret god til engelsk, fordi min mor og jeg boede i England i otte måneder. Vi søgte asyl, men det endte med, at vi kom tilbage til Danmark. I England gik jeg i en engelsk skole. Vi kom også i en kirke, hvor jeg gik i børneklub. I kirken fik vi rigtig gode venner.

Gule påskeliljer lyser op i vindueskarmen i det lille værelse, der i snart et år har været Baran Rostamis hjem. Hun var kun 18 måneder, da familien flygtede fra hjemlandet Iran til Tyrkiet. Fem år senere flygtede familien videre op gennem Europa og endte i Danmark, hvor de fik afslag på asyl. I dag bor Baran og hendes mor på Hjemrejsecenter Avnstrup på Midsjælland. Hendes far opholder sig i et andet land. Siden Baran kom til Danmark i 2015, har hun boet på seks forskellige asylcentre. Til april fylder hun 14 år.

– Hvad gør dig glad?

At se min mor glad. Når hun griner! Og så håber jeg rigtig meget, at vi en dag får et brev, hvor der står, at vores asylsag er genoptaget, og at vi får opholdstilladelse.

– Er du somme tider ked af det?

Somme tider savner jeg min far. Men i vores familie har vi nogle voksenproblemer, så det er nok bedst, som det er. Jeg har mange tanker. Hvad nu, hvis min mor og jeg bliver flyttet til et andet center, og jeg skal flytte til en anden skole, hvor jeg ikke kan koncentrere mig? Jeg er ikke så god til at stave, men jeg vil meget gerne blive bedre, så jeg kan få en uddannelse. Jeg bliver 14 år og skal snart vælge, hvilke fag jeg vil fortsætte med. Hvis jeg skal skifte skole igen, kan jeg måske ikke lære mere. Når jeg tænker på det, bliver jeg rigtig bange. Min mor blev aldrig færdig med skolen. Hun blev gift og var kun 19 år, da hun fik mig. Det var helt almindeligt i Iran dengang. Men jeg vil gerne fortsætte med at gå i skole. Der er så mange ting, jeg er nysgerrig på og gerne vil vide.

– Hvad gør du, når du er ked af det?

Jeg prøver at tænke på gode ting. Jeg kan godt lide citater, der siger noget vigtigt, som jeg kan minde mig selv om. Som "Do not worry about tomorrow. Tomorrow will take care of itself." Og så har jeg en særlig æske, jeg engang købte i en genbrugsbutik. Den er lavet af træ med rigtig flotte udskæringer. Der har jeg gemt nogle ting, som jeg har rigtig gode minder om. En sten fra England. En anden sten fra en nabo, da vi boede i Glostrup. En meget gammel bog med et digt, som jeg har fået af vores danske venner. En skål med rosenblade fra en rose, jeg engang gav min mor. Det er et rigtig godt minde. Min mor har også en lille bog med Det nye Testamente på persisk, som hun læser i hver dag. Jeg elsker den bog. Den har været med os gennem alle vores problemer. Den var også med os i England og alle steder.

– Hvad betyder den kristne tro for dig?

Jeg er rigtig glad for, at vi er kristne. Hvis vi ikke var kommet til Tyrkiet og senere Danmark, var vi nok ikke blevet kristne. I Tyrkiet vidste vi ikke, at vores iranske nabo var præst, men en dag kom han ind og bad for min far, der havde det rigtig dårligt. Næste dag havde min far det meget bedre og ville gerne vide mere om kristendommen. Han vidste allerede lidt fra Iran, men i Iran er det meget forbudt at tale om kristendom. I Tyrkiet begyndte vi at komme i en lille husmenighed. Det var en slags værelseskirke, hvor jeg kan huske, at jeg legede med andre børn.

I Danmark fik vi kontakt med en kirke i Holstebro, hvor vi gik til undervisning i kristendom hver uge, og efter nogle måneder blev vi døbt. Det var i marts 2016. Jeg husker det meget tydeligt.

Da vi lige var kommet til Danmark, havde min mor en drøm, som jeg tit tænker på. Hun drømte, at jeg havde fundet et guld kors, som jeg gav hende. Og næste dag fandt jeg faktisk et lille guld kors uden for vores dør på asylcentret! Det var som om Jesus fortalte os, at han havde set os. Vi skulle ikke være bange. Min mor går stadig med korset om halsen.

Det er rigtig godt at være kristen. Jeg elsker kirken.

“ Jeg får en særlig følelse, når jeg kommer ind i en kirke og kigger på korset.

Baran Rostami, 14 år

Jeg får en særlig følelse, når jeg kommer ind i en kirke og kigger på korset. Jeg skal også lige hen og røre ved døbefonten. Så tænker jeg på dengang, jeg selv blev døbt. Det er godt at bede i kirken, men man kan bede alle steder. Når jeg kigger op på

himlen, føler jeg, at Jesus ser på mig og godt kan høre mig. Han ved, at når man bor på et asylcenter, har man mange problemer. Jeg beder både for mig selv og for min familie og mine veninder, at de må have det godt. Jeg tror på, at min familie en dag får et godt liv. En dag bliver livet normalt. Sådan må det være.

– Hvad ville du lave i morgen, hvis du helt selv kunne bestemme?

Jeg ville hoppe rundt på en stor trampolin sammen med mine veninder og spise is og alt muligt - bare være sammen og have det sjovt og være glad!

Fortalt til BMF

Afviste asylansøgere: Pr. 31.12.2022 befandt 537 asylansøgere sig i aktuel udsendelsesposition. Heraf udgjorde iranere den største gruppe (189 personer). (Kilde: Hjemrejsestyrelsen)

Sponsorér en cyklist

Hen over sommeren kører gæve cyklister fra Eritrea, Iran, Irak, Syrien og DK sponsorløb i København, Aarhus og Nr. Løgum til fordel for Tværkulturelt Center.

Læs mere på www.tvaerkulturelt-center.dk

Netbank: Reg.nr. 1551 Kontonr. 7707231 MobilePay: 78684

“ Jeg kan godt lide Danmark, men jeg ville ønske, at vi boede i vores eget hus.

Baran Rostami, 14 år

امید [omid]: Håb (farsi)

UNDER GUDS HIMMEL TRO, EKSIL OG TAKNEMMELIGHED

FREDAG d. 17. marts

- 11.45 Frokost fra Mellemøsten
- 12.30 **Åbningsgudstjeneste** i Fredens Kirke
Niels Nymann Eriksen, sogne- og indv.præst
- 13.15 **Byrder og barrierer: Sammen i Kristus i et nyt land** *John Proctor, teolog (UK), og Olu Robbin-Coker, psykolog (DK/Sierra Leone)*
- 15.00-18.00 **Repræsentantskabsmøde**
- 15.00-17.30 **Forum for ikke-delegerede**
Identitet og selvværd i eksil: Hvordan bliver den kristne tro en ressource?
John Proctor og Olu Robbin-Coker
- 18.30 Aftensmad
- 19.30 **Årets Krus - Årets Knus 2023**
Præsentation af årets prismodtager
- 20.00 **Hjertets integration: At leve med tab og finde håb i et nyt land** *Olu Robbin-Coker*
- 20.45 **Aftensang** i Fredens Kirke
Pastor Timothy Stewart, Int. Church of Cphgn.

LØRDAG d. 18. marts

- 9.15 **Morgenbøn** i Fredens Kirke
Smitha Prasadam, St Alban's Church (UK/India)
- 9.45 **At leve med mangfoldighed og finde styrke i Kristus** *John Proctor*
- 10.45 Te/kaffe
- 11.15 **Tro og taknemmelighed: Fire personlige historier** *Shirin Zahmatkesh (Ranum/Iran), Elizabeth Padillo Olesen (Chr.feld/Filippinerne), Clement Dachet (Aarhus/Nigeria) og Vicka Mortensen (Kolding/Ukraine)*
- 12.30 Frokost
- 13.45 **Musical interlude: Musik fra Ukraine**
Natalia Pylypenko og Yuliia Zhukova
- 14.15 **Taknemmelighed: Hjertets hukommelse**
Niels Nymann Eriksen, indvandrerpræst
- 15.15 Te/kaffe
- 15.45 **Cafésamtale: Fællesskab og forskellighed**
At se Guds billede i mennesker, der er anderledes *Clement Dachet og John Proctor*
- 16.30-16.45 **Afslutning og bøn for Ukraine**
Fr. Vasylykhyovych og Niels Nymann Eriksen

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Konferencen finder sted i Fredens Kirke, Ryesgade 68, 2100 København Ø. Tolkning til/fra dansk/engelsk/farsi/ukrainsk. Konferenceafgift: 400 kr.

HOVEDTALERE

Olu Robbin-Coker er autoriseret psykolog med speciale i stress management. Han er født i Sierra Leone og bor i Holstebro.

John Proctor er tidligere generalsekretær i United Reformed Church i England og lektor i nytestamentlig teologi. Bor i Cambridge.

Niels Nymann Eriksen er sogne- og indvandrerpræst på Vesterbro.

“

Hjertets hukommelse

Taknemmelighed er en indstilling til livet, som er ældre end de livsvilkår, der synes at frembringe den. Man bliver ikke taknemmelig af at være rig, men rig af at være taknemmelig. Taknemmelighed er hjertets hukommelse.

Niels Nymann Eriksen, sogne- og indvandrerpræst – fra bogen "Taknemmelighed" (Akademisk Forlag 2022)

TEMA

Otte år er et helt liv for børn

Interview med kurdisk børnefamilie på udrejsecenter

Da Alireza Nazariyan for 16 år siden tog sin unge brud med de 900 kilometer fra barndommens landsby i det vestlige Iran til hovedstaden Teheran, havde han mange drømme. Han havde afsluttet 9. klasse og ville ikke bruge sit liv på at passe familiens får og marker. Han ville skabe sig et nyt liv og give sine børn en anderledes fremtid. Han fik arbejde som svejser, og efterhånden kom to børn til. Men i 2015 faldt alt fra hinanden, da familien måtte flygte ud af Iran og endte på et asylcenter i Danmark.

Politik og religion. Sådan svarer Alireza Nazariyans ældste søn, når han bliver spurgt, hvorfor der findes flygtninge. I den danske folkeskole, hvor 15-årige Navid går i 8. klasse, arbejder han på et projekt om flygtninge, som han skal fremlægge for resten af klassen. "Mange ved ikke, hvorfor nogle mennesker må flygte fra deres land, eller hvordan det er at bo på et asylcenter. Det vil jeg gerne fortælle dem," forklarer Navid. Han ved, hvad han taler om. Da han kom til Danmark i efteråret 2015, var han syv år. Siden har han boet på skiftende asylcentre – de sidste tre år på Avnstrup ved Hvalsø, der er udrejsecenter for børnefamilier, der har fået afslag på asyl. Her bor han i en stuelejlighed i et af de røde murstenshuse på det tidligere sanatorium sammen med forældrene Alireza Nazariyan (42) og Mahnaz Javanmiri (29) og tre yngre søskende på 12, 6 og 1 år.

Kristen kollega anholdt

Når Alireza Nazariyan skal forklare, hvorfor han ikke tager familien med tilbage til Iran, behøver han kun et enkelt ord: Frygt. Det var den kurdiske familiefars støtte til et forbudt kurdisk parti, der var årsagen til, at han for snart 10 år siden blev tilbageholdt og fængslet. Han blev siden løsladt, men nogle dage senere blev hans bror arresteret.

– Ingen har hørt fra min bror siden. Vi ved ikke, hvad der er sket med ham. Der er ingen oplysninger. I Iran kan mennesker forsvinde. Hvis jeg rejser tilbage, har jeg stort frygt for, at jeg også vil forsvinde.

Det, der i sidste ende fik familien til at beslutte at flygte, var dog ikke kun politik men en perifer kontakt med en kristen armenier. På det tidspunkt boede familien til leje hos armenieren, der også var Alirezas kollega.

– En dag blev min kollega anholdt af politiet, fordi han havde fortalt andre om kristendommen. Vi boede i samme hus, og da politiet ransagede huset, fandt de kristne dokumenter og tænkte, at jeg havde hjulpet min kollega med at invitere til kristendommen. Det er meget

forbudt i Iran. Min kone og vores to børn var hjemme og meget bange. Jeg var på arbejde og blev advaret: "Du må ikke komme hjem." Min kone og børnene tog hen til hendes bror, der sagde, at vi skulle forlade landet så hurtigt som muligt. Han fik kontakt med en smugler, og vores familie hjalp med penge. Vi kendte ikke vejen og frygtede meget. Tre nætter sov vi på havnen i Tyrkiet, inden vi en morgen meget tidligt blev sejlet til Grækenland. Børnene var meget bange. Ude på havet stoppede motoren. Det var meget slemt. Vi kan ikke fortælle. Det var et mirakel, at vi nåede til Danmark. Hele rejsen tog omkring 30 dage. Vi gik til fods og kørte i bil. Vi havde ikke varmt tøj, og nogle dage spiste vi ikke. Den sidste dag kom vi med en færge fra Tyskland. Vi vidste ikke, hvor vi var. "Det er Danmark," sagde politiet, "I skal blive her." Vores rejse var slut.

Inviteret i kirke

I Danmark fik familien kontakt med en kirke, mens de boede på et asylcenter i Tranum.

– En iraner på centret inviterede mig, og næste søndag kom de fra kirken og hentede os. Vi var meget bekymrede for vores datter, der var syg. I kirken bad de for hende. Det føltes godt. Dengang vidste vi ikke, hvad en kirke var. Vi var yarsanier* og kom ikke i kirken for at ændre vores religion. I begyndelsen var det hele meget fremmed, men jeg kunne godt lide den måde, folk opførte sig på i kirken. De var glade og venlige og snakkede med os, selv om vi ikke forstod ret meget. Hver uge glædede jeg mig til søndag. Vi fik undervisning i kristendom, og en nat så jeg Jesus i en drøm. Jesus smilede til mig. Samtidig skete der en forandring med vores datters sygdom, så hun blev rask. Nu vidste jeg, at Jesus Kristus er en levende Gud, og at han havde rørt ved vores liv. I august 2016 blev min kone og jeg døbt.

Efter otte år i Danmark tænker Alireza Nazariyan meget over livet og fremtiden for de i dag fire børn.

– Jeg forstår ikke, hvorfor vi har fået afslag på asyl. Det er meget farligt for os at rejse tilbage. De store børn er bekymrede og tænker meget. For dem er otte år et helt liv. Men Gud har placeret os her, og selv om dagene er svære, har vi Jesus Kristus. Han tænker på os. Vores børn tror også på Gud, og vores ældste søn vil gerne konfirmeres. En dag vil Gud finde en løsning for os. Vi kommer i kirken, og hver dag læser vi i Bibelen og beder for os selv og for andre, der har det svært. Det er et vanskeligt liv, men Gud hjælper os. Jeg ønsker bare at få et arbejde og give mine børn et normalt liv, så de ikke skal være bekymrede.

Født i flygtningelejr

Som familiens to yngste er 29-årige Mahnaz Javanmiri født som flygtning. De første år af sit liv tilbragte hun i nabolandet Irak, hvor forældrene opholdt sig som flygtninge, inden de vendte tilbage til Iran. I dag er hun igen på flugt.

– Der er meget, man ikke selv bestemmer her i livet. Jeg var kun 14 år og havde aldrig gået i skole, da jeg blev gift. Det var helt normalt dengang. Vi mødte først hinanden den dag, vi blev forlovet. I begyndelsen var jeg ikke glad, men Alireza var meget venlig, rar og hjælpsom, og i dag er vi gode til at hjælpe og støtte hinanden. Kærlighed er noget, der vokser langsomt, siger hun med et varmt smil til ægtefællen, mens familiens yngste pludrer tilfreds på sin fars skød og ikke ved, at livet kunne være anderledes.

BMF

* Yarsan: Gammel kurdisk religion

Iranere i Danmark

Alle af iransk herkomst: 24.188
Heraf danske statsborgere: 12.636
Heraf født i Danmark: 4.851
Danmarks Statistik 2023

“

Vi ønsker bare at give vores børn et normalt liv.

Alireza Nazariyan, asylansøger

Foto: BMF

Hvert år søger flere hundrede børn og unge asyl i Danmark uden deres forældre. Imod alle odds er de rejst alene op gennem Europa i håbet om at skabe en fremtid for sig selv og måske deres familie. En af dem er 20-årige Rohin Alou fra Silkeborg, der kom alene til Danmark som 12-årig fra borgerkrigen i Syrien. For Rohin endte flugten med asyl og en opholdstilladelse. For fem år siden kom hendes forældre og tre søskende til Danmark gennem familiesammenføring, og familien er i dag genforenet i Silkeborg.

Foto: Rohins yngste lillesøster (t.v.) er ni år og født under familiens første flugt fra Syrien til Tyrkiet.

Syrere i Danmark

Alle af syrisk herkomst: 44.534
Heraf danske statsborgere: 4.023
Heraf født i Danmark: 9.606
Danmarks Statistik 2023

Man flygter ikke for sjov

Rohin Alou fra Silkeborg var uledsaget flygtningebarn

Fotos: BMF

Rohin Alou er dybt berørt af det jordskælv, der i februar ramte Tyrkiet og det nordlige Syrien med en styrke på 7,8 og kostede over 50.000 mennesker livet, heriblandt 17 medlemmer af hendes egen familie. Det anslås, at mindst 24 millioner mennesker er ramt af følgerne af jordskælvet, der er den værste naturkatastrofe i Europa i hundrede år. Alene i Syrien er over fem millioner blevet hjemløse.

– Jeg har selv oplevet krig og ødelæggelse og sad bare og græd i skolen, da nyhederne begyndte at strømme ind. Min familie kommer fra Aleppo, hvor det er rigtig slemt. Hvis vi ikke var flygtet, havde det været os, der var ramt. Jeg kunne slet ikke rumme det og måtte bare gøre noget, fortæller Rohin Alou, der dagen efter startede en privat indsamling blandt familie og venner i Danmark.

– Jeg kunne ikke bare sidde og græde og have ondt i hjertet. Derfor begyndte jeg at sende penge og tøj til Syrien, hvor vi kender en, der giver hjælpen videre til børn og familier i vores eget område. Jeg gør bare en lille ting, men alt gør en forskel. Hver en krone.

Selv kom Rohin Alou til Danmark i 2015 som uledsaget mindreårig asylansøger. Men allerede i 2013 måtte hendes familie flygte til Tyrkiet to år efter den folkelige opstand, der blev starten på foreløbig 12 års borgerkrig og nogle af de største flygtningestrømme i nyere tid.

– Det er ikke for sjov, at man flygter. Man flygter fra krig og meget voldsomme ting. En dag, da jeg lige var begyndt i tredje klasse, blev min skole bombet. Flyvemaskiner kastede bomber ned i skolegården. Seks af mine klassekammerater døde. Jeg kan stadig se det hele inde i mit hoved. Der er ting, man aldrig glemmer.

– Efter den dag gik jeg ikke mere i skole. Det var meget farligt at gå ud. Der var soldater alle vegne. Mennesker blev skudt på gaden. Min far fik kontakt med en mand, der hjalp folk over grænsen til Tyrkiet. Vi gik om natten. Min far bar min yngste søster. Min mor var gravid med min lillesøster, der i dag er ni år. Jeg kan huske, at vi kravlede over hegn med pigtråd, der rev vores tøj i stykker. Ved grænsen sendte store projektorer lyskegler ud i mørket, så vi måtte lægge os fladt ned på jorden for at soldaterne ikke skulle få øje på os.

Arbejdede på fabrik

De følgende år opholdt familien sig i Tyrkiet som flygtninge.

– Heldigvis havde vi familie ikke så langt fra grænsen, så den første tid sov vi på gulvet i deres hus. Vi havde ingen penge, så både min far og jeg fik arbejde på en tøjfabrik. På et tidspunkt arbejdede jeg 14-15 timer om dagen fra klokken syv om morgenen, fortæller Rohin.

– Efter et år rejste vi videre til Istanbul. Min far tænkte,

at det måske var lettere at skabe et nyt liv i en storby. Men selv om min far og jeg arbejdede mange timer hver dag, var vi næsten altid sultne og ofte syge, fordi vi boede et meget dårligt sted. Ville det nogen sinde blive bedre? Jeg vidste, at min morfar var rejst til Danmark for at arbejde inden krigen, og tænkte, at hvis jeg kunne komme op til mine bedsteforældre, kunne jeg måske få min familie til Danmark. Min far kunne ikke rejse. Han skulle jo forsørge min mor og mine søskende. Jeg var den ældste. Jeg kunne rejse. Først sagde min mor nej. Det var alt for farligt for en pige på 12 år. Men jeg var vores families eneste håb, og til sidst sagde hun OK. Min far fik kontakt med en mand, der puttede folk i plastikbåde og sejlede dem til Grækenland. Selvfølgelig var jeg bange, men det var min egen beslutning.

I kirken føler jeg mig ikke fremmed. Rohin Alou

og vandet, der steg og steg. Om dem, der ikke klarede det. Om den videre rejse til fods om natten gennem lande, hun ikke vidste eksisterede. Om politihunde, og om soldater, der slog. Om børn, der græd, og om et mørkt detentionscenter uden vinduer. Om sulten og tørsten og den snigende håbløshed. Ville hun klare det? Ville hun nå frem?

Genforenet med familien

Rohin klarede det. Efter en måned kom hun over den dansk-tyske grænse og endte på et asylcenter i Sønderborg.

– Jeg vidste ikke hvilket land, jeg var i. Jeg havde ingen tanker tilbage. Jeg var bare så træt. Det, jeg husker bedst, er, at nogen kom med vand til mig, og at jeg drak og drak.

Det næste år boede Rohin på et børnecenter i Thisted, hvor hendes bedsteforældre fandt hende efter tre uger.

– Det var helt fantastisk at se dem igen. De troede jo, at jeg var død. Men jeg fik først lov at bo hos dem, da jeg fik asyl efter et år. Udlændingestyrelsen mente, at jeg var moden nok til en asylsamtale, hvor jeg skulle forklare, hvorfor jeg var kommet. Jeg fortalte om krigen i Syrien, og heldigvis troede de på mig.

Som mindreårig kunne Rohin søge om familiesammenføring med sine forældre og søskende, og i maj 2017 blev familien genforenet i Kastrup Lufthavn.

– Det var den bedste dag i mit liv. Jeg savnede dem bare så meget. I dag er jeg lidt stolt af mig selv. Jeg rejste

for min families skyld. Nu bor mine forældre i en lejlighed i Silkeborg og har det godt. Mine søskende går i skole. Det kunne de ikke i Tyrkiet. Min far arbejder. De får sund mad hver dag og kan få medicin, når de er syge.

Fremtiden

Selv om Rohin i dag er velintegreret, taler flydende dansk og om få måneder afslutter en dansk HF-eksamen, ved hun, at hun altid vil være anderledes end danske unge.

– Jeg føler mig ikke som dansker. Jeg er jo ikke født her. Jeg er taknemmelig for, at jeg blev budt velkommen i Danmark, men jeg har en helt anden historie. Jeg har skullet kæmpe for min familie og mit liv. Det har lært mig at være en stærk person.

Hvad fremtiden bringer ved Rohin ikke. Efter otte år i Danmark har hun stadig kun midlertidig opholdstilladelse og skal søge om forlængelse hvert andet år.

– Jeg kan mærke, at Danmark ser på mig som en fremmed. Det er som om jeg ikke må tro, at jeg har en fremtid her. Det er lidt svært at forstå, når det danske samfund har brug for unge, der vil gøre noget for Danmark. Vi er mange, der virkelig prøver at integrere os og kæmper fra hjertet. Til sommer bliver jeg færdig med HF. Jeg skal bare have den hue! Og så skal jeg have en uddannelse. Måske vil jeg læse psykologi. Jeg vil gerne gøre en forskel for mennesker, der har det dårligt. Måske arbejde i en international organisation. Jeg taler fem sprog, så der er mange muligheder. Selvfølgelig ville jeg allerhelst være i det land, hvor jeg er født, men der er stadig krig i Syrien. Det er derfor, vi er her.

Fællesskab i kirken

Gennem flere år har Rohin og hendes familie deltaget i international fællesspisning i en kirke i Silkeborg.

– I Syrien gik min familie ikke så meget op i religion. Vi er muslimer, men vi er ikke meget troende. I Danmark begyndte vi at komme i kirken, fordi andre i vores boligområde tog derhen og spiste. Vi kommer ikke for at skifte tro, men fordi vi godt kan lide fællesskabet. Jeg er ikke bange for, hvad der sker, når jeg siger, at jeg er muslim. I kirken respekterer de alle. Her møder vi danskere, som godt kan lide at være sammen med os. Vi synger og har det sjovt. Det er så hyggeligt. Jeg snakker med alle og vil rigtig gerne høre andres livshistorier. I kirken føler jeg mig ikke fremmed. Der er jeg tryk og kan bare være mig selv. Jeg ved, at jeg er velkommen.

BMF

ROHIN ALOU

- Født 2003 i Aleppo i Syrien. Flygtede til Tyrkiet i 2013 på grund af krigen i Syrien.
- HF-studerende på sidste år.
- Kom til Danmark i 2015 som uledsaget mindreårig asylansøger.
- Bor i Silkeborg nær forældrene og tre yngre søstre.

Mød præsten

Fra Thailand til Veksø

– *Hvorfor kom du til Danmark?*

Jeg kom som flygtning i 2003, da jeg blev udvalgt af UNHCR til genbosættelse i Danmark. I den indiske delstat Nagaland, hvor jeg er født, blev vi udsat for overgreb fra den indiske regeringshær. Som ung studerende blev jeg arresteret og tortureret i et mørkt rum i 19 døgn med bind for øjnene. Det ændrede mit liv for altid. Senere flygtede jeg til Thailand. Da jeg blev indkaldt til samtale om genbosættelse på den danske ambassade, vidste jeg ikke, hvor Danmark lå.

– *Hvad har formet din kristne tro?*

Jeg har altid vidst, at jeg var elsket af Gud. Jeg voksede op på landet i en landsby, hvor alle gik i kirke om søndagen. Ingen blev hjemme. Alle børn gik i søndagsskole. Min mor sagde ofte til mig: "Kære søn, husk hvem du er, og hvem du tilhører. Du er Guds elskede barn." Hun lærte mig, at Gud altid er med mig og aldrig vil forlade mig - hverken i gode eller dårlige tider. Hendes ord sidder stadig dybt i mig.

– *Hvorfor blev du præst?*

Fordi Gud kaldte mig. Jeg havde ikke drømt om, at jeg en dag ville blive præst. Jeg ville være jurist. Men efter en alvorlig sygdomsperiode med nyresvigt, hvor jeg lå i koma i seks døgn, stod det klart for mig, at Gud ville noget andet med mit liv. Jeg forstod, at livet er en gave, livet er kort, og Gud hører bøn. Jeg besluttede, at jeg ville bede mere, og startede en bedegruppe i den frikirke, hvor min kone og jeg kom. Jeg var førtidspensionist og havde tid. Da den thailandske menighed i København for to år siden manglede en præst, spurgte de, om jeg ville hjælpe dem.

Hvor finder du håb i hverdagen som præst?

Når vi mennesker ikke har noget håb, er Gud vores håb. Jeg tror på, at Gud har en mening med mit liv, og at han ikke er færdig med mig.

– *Hvad er du taknemmelig for?*

Min mors bønner. Hun bad for mig hver dag hele sit liv, indtil hun døde for to år siden. Mine forældre har altid været mine rollemønstre. Og så er jeg taknemmelig for, at jeg hørte telefonen, da Rigshospitalet ringede ved midnatstid for 11 år siden og fortalte, at de havde en ny nyre til mig. Jeg skulle komme omgående. Hvis jeg ikke havde besvaret opkaldet den nat, var jeg måske ikke blevet transplanteret.

– *Hvad glæder du dig til?*

Mange ting. Den 7. maj skal jeg døbe 10 personer i alderen 15-40 år, der har taget imod Jesus Kristus. De fleste er tidligere buddhister. Det er meget stort. Og så glæder jeg mig til, at vi skal stå for en thailandsk aften i Tagensbo Kirke den 20. juni. Vi vil meget gerne samarbejde med danske kirker.

APAM MUIVAD

Foto: BMF

- Født 1963 i delstaten Nagaland i det nordøstlige Indien.
- Kandidatgrad i statskundskab fra Patkai Christian College i Nagaland.
- Kom til Danmark som FN-kvoteflygtning i 2003 fra Thailand. Siden 2021 præst i Thai Church Copenhagen.
- Gift med Walailak Luangdaeng, der læser til social- og sundhedsassistent.
- Bor i Veksø.

Thai Church Copenhagen

Grundlagt 2021 som selvstændig menighed med egen præst (ulønnet). Holder gudstjenester i en frikirke på Amager. Var tidligere en del af Kirken i Kulturcentret (Pinsekirken) på Nørrebro. Størstedelen af menigheden består af thailandske kvinder, der er gift med danske mænd. Ca. 70 medlemmer.

Påske på armensk

OPSKRIFT

For os starter alting med et Fadervor

Agnessa Zulyan Tovmasyan er kirke- og kulturmedarbejder i Solvang Kirke på Amager og medlem af bestyrelsen for den Armensk-Apostolske Kirke i Danmark. I dette interview fortæller hun om påskens betydning for armeniere.

Vores kristne tradition går meget langt tilbage. Armenien var det første land, der fik kristendommen som statsreligion i år 301. Alle armeniere er kristne. Kristendommen ligger dybt forankret i vores kultur, også selv om den gennem tiden har været udfordret. For at forstå, hvad påsken betyder for armeniere i dag, er det nødvendigt at vide lidt om, hvor forskellige vilkår de seneste fire generationer har levet under i Armenien.

I et armensk hjem kan der bo op til fire generationer sammen. Sådan var det også i perioder hos os, da jeg var barn. Mine oldeforældre havde overlevet det armenske folkemord (1915-18) og ville for alt i verden bevare deres kristne tro. Folkemordet handlede i høj grad om forfølgelse af kristne. Deres børn, mine bedsteforældre, levede det meste af deres liv i Sovjettiden under kommunismen, hvor religion blev latterliggjort og forsøgt udryddet. Hvis man som min mormor og morfar havde højere stillinger, var enhver religionsdyrkelse forbudt, men alligevel fejrede de jul og påske i det skjulte. Mine forældres generation var med til at vælte Sovjetunionen og stod i et vadede mellem religion og ikke-religion. Men min generation har fået lov til at lade kristendommen slå rod, og nu blomstrer den igen. For os starter alting med et Fadervor.

Det, jeg forbinder mest med påsken, er de mange forberedelser. I den armensk apostolske kirke har vi en lang fasteperiode på 40 dage op til påskefejringen. Det er vigtigt for mig at overholde fasten. I den periode faster jeg fra kød og mælkeprodukter og lever faktisk helt vegansk. Men det er ikke kun maden, der er anderledes. Jeg prøver også på at faste fra alt det, der er dårligt for mig, og være den bedste version af mig selv. Fasteperioden er en god tid, hvor jeg altid har det rigtig godt både fysisk og psykisk. På mine bedsteforældres tid var der ingen, der fastede, men i min generation er det meget almindeligt.

Påskedag bryder vi fasten og mødes alle sammen til et festmåltid efter kirkegang. Vi tager ofte brød eller æg med i kirken, så præsten kan velsigne dem, inden de bliver stillet på påskebordet derhjemme. Det vigtigste på bordet er fisk, æg, rispilaf, masser af grøntsager – og min favorit: *Pasuts Tolma* (se opskrift). Vi spiser også tørret frugt og en særlig kage, som vi kalder *gata*. *Gata* betyder lykke. Der skal også vin på bordet, for påsken skal fejres.

Jeg holder meget af hele den stemning, der er forbundet med påsketiden. For os er påsken en kirkelig fest. I påsken hilser man på hinanden på en særlig måde. Når man mødes på gaden, siger man ikke bare hej. Man siger "Kristus er opstanden fra de døde!"

Og den anden svarer: "Velsignet er opstandelsen!" I kirken indleder præsten den lange påskegudstjeneste med samme hilsen. Det er så smukt. I Armenien er der fest uden for kirken efter gudstjenesten med traditionelle armenske sange og dans.

Her i Danmark er vi efterhånden blevet så mange, at vi har bygget vores eget forsamlingshus, hvor vi kan være alle sammen. Til påskefesten medbringer vi hver en ret til det fælles bord. Vi starter festen med en æggedyst: Vi laver farvede dekorerede æg, som vi slår mod hinanden, og den, hvis æggeskal knækker først, har tabt. Det er en oldgammel tradition, som børnene elsker.

Fortalt til Ann Juul Kjestrup

PASUTS TOLMA

– armenske veganske kåldolmer

INGREDIENSER

900 g surkål • 450 g kidney, pinto eller hvide bønner • 1 dåse linser • 1 dåse kikærter • 2 dl bulgur • 1 stort finthakket løg • 5-7 spsk olie • 1 spsk tomatpuré • 1 spsk rød peberfrugtpesto • ½ tsk peber • 1 tsk paprika • ½ tsk tørret chili/cayennepeber (efter smag) • ½ tsk stødt koriander • 2-3 tsk tørrede urter • 3-4 spsk friske urter • 1 tsk salt (ikke for meget, da kålen er salt) • 4 dl kogende vand

SÅDAN GØR DU

Fyl: Steg løgene gyldne i olien. Rør tomatpuré og rød peberfrugtpesto i løgene og lad det stege sammen i et par minutter. Sluk for varmen og bland resten af ingredienserne godt sammen med løgblandingen. Smag til.

Kålruller: Skyl og dræn kålbladene. Skær stokkene af og skær evt. de største blade over, så rullerne bliver nogenlunde lige store. Læg 1-2 spsk fyld på hvert blad, fold siderne ind over fyldet og rul sammen som forårsruller. Læg rullerne tæt ved siden af hinanden med lukningen nedad i en stor gryde - gerne i flere lag. Hæld forsigtigt latsaltet kogende vand over og placer en tallerken over rullerne, evt. med noget tungt ovenpå, så rullerne ikke går op. Lad dem koge i 15 minutter og erstat tallerkenen med et tætsluttende låg. Skru ned for varmen og lad rullerne simre 15 minutter mere. Sluk for varmen og lad rullerne hvile i gryden en times tid inden servering. Servér varme, lune eller kolde.

Velbekomme • Վերի ախորձակ
[Bari akhorzhak]

AGNESSA ZULOYAN TOVMASYAN

- Født 1987 i Yerevan i Armenien.
- Kirke- og kulturmedarbejder i Solvang Kirke på Amager.
- Kom til Danmark i 1996 gennem familiesammenføring med sin far, der var flygtet fra konflikten mellem Azerbajjan og Armenien i 1994.
- Gift med Vahan Sarkis. To børn: Lucia på 8 og Hayk på 4 år. Bor i Ishøj Landsby

Fotos: Ann Juul Kjestrup

Armeniere i Danmark

Alle at armensk herkomst : 1.074
Heraf danske statsborgere: 585
Heraf født i Danmark: 254
Danmarks Statistik 2023

Քրիստոս հարյալ է մեռելոց
Krisdos haryal i merelots • Kristus er opstanden!

օրհնյալ է հարությունը Քրիստոսի
Orhnyal e harutyun' Krisdosi • Velsignet er opstandelsen!

Den koptisk-ortodokse kirke har altid været en del af Eriny Awadallas liv. Den 49-årige børnelæge voksede op som præstedatter i Beni Suef, en større by på Nilens vestbred syd for Cairo, hvor kirken var fyldt hver søndag. Som nyuddannet læge giftede hun sig med Fader Mousa Ghabrial, der siden 2012 har været præst i den koptisk-ortodokse kirke St. Marie og St. Markus i Taastrup. I dette interview fortæller Eriny Awadalla om at vokse op i et af verdens ældste kirkesamfund og hvad denne arv betyder for hende i dag som præstekone i Danmark.

Foto: BMF

Kirken er vores hjem

Egyptisk børnelæge: Tag børnene med i kirke

Som præstedatter kendte Eriny Awadalla livet i en koptisk præstefamilie indefra. Derfor havde hun ikke svært ved at vænne sig til, at hendes mand, der oprindeligt er uddannet jurist, efter sin ordination som præst skulle antage et nyt navn og fremover altid bære kirkens sorte præstedragt uden for hjemmet. Heller ikke menighedens og det omgivende samfunds forventninger til en præstefamilies livsførsel generede hende. Hun voksede op i et hjem, hvor alt dette var helt naturligt.

Men det var med et lille sug i maven, at den egyptiske børnelæge i 2013 forlod Egyptens sol og varme for at starte et nyt liv som præstefamilie i Danmark. Ikke alene var klimaet meget anderledes her. Hun savnede sin familie, sit arbejde på et travlt hospital og ikke mindst det rige åndelige liv og fællesskabet i den koptiske kirke i hjemlandet. Men hun var ikke i tvivl om, at det var rigtigt for hendes mand at følge kirkens kald.

– Den koptiske menighed i Danmark manglede en præst. Da biskoppen udvalgte min mand, vidste vi, at det var Guds kald, at han skulle tjene i Danmark. Vi havde tre børn, og jeg tænkte, at det også kunne være godt for dem at opleve et andet land, fortæller Eriny Awadalla, der endnu ikke har fået autorisation til at arbejde som læge i Danmark og derfor har god tid til at hjælpe sin mand i kirken.

Åben telefon

Inden familien kom til Danmark, var Fader Mousa i 15 år præst ved hovedkirken i et pulserende bysogn syd for Cairo med en stor og levende menighed, der ofte fyldte kirken til bristepunktet.

– Min mand havde altid travlt. Ofte var han i kirken fra tidlig morgen til sen aften og kom kun hjem for at spise. Han besøgte også andre menigheder i stiftet. Der var hele tiden familier, der kaldte på ham, og som han skulle tale med og hjælpe på forskellige måder. I hverdagen var det mig, der havde ansvar for hjemmet og børnene. Når jeg havde døgnvagter på hospitalet, hjalp min mor med børnene, fortæller Eriny Awadalla.

I Danmark er Fader Mousa præst i den koptisk-ortodokse menighed, der i 1996 købte den tidligere katolske kirke på Køgevej i Taastrup. Menigheden består af omkring 200 familier – de fleste egyptiske koptere, der i sin tid kom til Danmark for at arbejde. Men også flygtninge fra Irak, Syrien og andre arabisk-talende lande kommer til gudstjenesterne, der både foregår på arabisk og det gamle kirkesprog koptisk med oversættelse til dansk.

– En koptisk præst står altid til rådighed for sin menighed – også i Danmark. Hans telefon er altid åben. Det har jeg for længst vænnet mig til. Koptere bruger deres præst og deres kirke. Lørdag har vi søndagsskole, hvor der kommer mange børnefamilier. Om søndagen kommer familier med ældre børn.

Efter gudstjenesten spiser vi sammen. Vi har jo ikke vores familie i Danmark, så i menigheden er vi hinandens familie, forklarer Eriny Awadalla.

Plads til børnene

Når hun ser tilbage på sin egen barndom, var søndagsskole og kirkegang aldrig noget, hun overvejede, om hun havde lyst til.

– Jeg kommer fra en familie med meget stærke bånd til kirken. Foruden min far er der fem-seks præster og flere munke i vores familie. Jeg har altid troet på Gud. Kirken var vores hjem. I dag er jeg taknemmelig for, at mine forældre tog mig med i kirke, fra jeg var helt lille. Det er ikke alt, man skal spørge børn, om de har lyst til. Når børn er vant til at komme i kirken

som små, vælger mange den samme vej som voksne. Jeg lærte også tidligt at læse i Bibelen og bede, inden jeg skulle sove. Hvis der var noget, jeg ikke forstod, når jeg læste, kunne jeg altid spørge min far eller mor. Sådan har vi også opdraget vores børn.

– I Egypten er kristne et mindretal, men vi er stadig mange – omkring 15 millioner. I søndagsskolen var vi 300-400 børn, der sang om Jesus og lærte om Bibelen og kirkens historie.

Hver uge havde vores lærere en quiz, og en gang om måneden blev der uddelt præmier til de dygtigste. Jeg husker det som rigtig sjovt. Kirken havde også en legeplads, ligesom vi har her i Taastrup. Det er vigtigt, at kirken giver plads til børnene.

Kraftkilde

Selv om hun voksede op med tætte bånd til kirken, var hun ikke afsondret fra det omgivende samfund, hvor størstedelen var muslimer.

– I Egypten sender mange muslimske familier deres børn i kristne skoler, fordi de har et godt ry. Jeg gik på en katolsk skole, hvor mange af eleverne var muslimer. Vi legede sammen, kom i hinandens hjem og ønskede hinanden til lykke, når vi fejrede vores højtid. Jeg har stadig nære veninder, der er muslimer.

Eriny Awadalla lægger ikke skjul på, at hun er stolt af sin kirke.

– Koptiske munke har op gennem historien båret kirken i bøn. Munkenes bøn er kirkens kraftkilde. Derfor er vores kirke en stærk kirke. Når jeg går ind i kirken for at bede, taler jeg med min Gud fra mit hjerte. Jeg tænker tilbage på mit liv og min barndom og siger tak. Jeg ønsker at give min tro næring og leve hver dag med Gud.

– For koptere er påsken kirkens vigtigste højtid. Op til påske faster vi i 55 dage. I ugen fra palmesøndag til påskesøndag har vi gudstjeneste hver morgen og aften. Langfredag er vi i kirken hele dagen. Påskegudstjenesten starter lørdag klokken 20 og varer til efter midnat. Det er i påsken, at jeg henter styrke og åndeligt forråd til resten af året.

BMF

Egyptere i Danmark

Alle af egyptisk herkomst: 2.792
Heraf danske statsborgere: 1.582
Heraf født i Danmark: 758
Danmarks Statistik 2023

Tvær- KultuRelt CENTER

Netværk for
tværkulturelt kristent arbejde

Ryesgade 68 • 2100 København Ø • Tlf. 3536 6535

E-mail: info@tværkulturelt-center.dk
www.tværkulturelt-center.dk

Netbank: Reg.nr. 1551 Kontonr. 7707231
MobilePay 78684

Koordinator: Cand.mag. Birthe Munck-Fairwood
Tværkulturel medarbejder: Cand.theol. Ann Juul Kjestrup
Regnskabsfører: Ilse Due

Medlemsorganisationer og •menigheder:

Organisationer: Promissio • Indre Mission

KFUM og KFUK i Danmark • Mission Afrika

Organisationsstøtte: Samvirkende Menighedsplejer
Brodre menighedens Danske Mission • Luthersk Mission

Menigheder m.fl.:

Agerup Kirke • Abildgård Kirke, Frhvn. Adventskirken, Vanløse • Ansgar Kirke, Aalborg • Apostelkirken, Kbh. Bellahøj/Utterslev Kirke • Bethlehemskirken, Kbh. • Blågårdens Sogn Borris Kirke • Brøndby Strand Kirke • Brønderslev Kirke • Bråby Sogn Buddinge Kirke • Bårse-Beldringe Sogn • Christians Kirke, Christianshavn • Christianskirken, Aarhus • Christianskirken, Kgs. Lyngby • Christianskirken, Sønderborg • Dronninglund Kirke • Egeris Kirke • Egvad Sogn • Emdrup Kirke • Fakse Kirke • Fjølstervang Kirke Folkekirkens Tværkulturelle Center i Ribe Stift • Folkekirkens Tværkulturelle Samarbejde i Svendborg • Fredens-Nazaret Sogn, København • Frederikssund Kirke • Garnisonskirken • Gellerup Kirke, Brabrand • Gl. Haderslev Kirke • Gilleleje Kirke • Gistrup Kirke Glostrup Sogn • Greve Sogn • Græsted Sogn • Grønnevang Kirke, Hillerød • Haderslev Domsogn • Hannerup Kirke, Fredericia Haraldskirken, Gladsaxe • Hasle Kirke, Aarhus • Haslev Kirke Hasseris Kirke, Aalborg • Hellevad Menighedsråd • Helligåndskirken, Aarhus • Hemmet-Sdr. Vium Sogn • Hendriksholm Kirke, Rødovre Herlev Kirke • Herstedøster Kirke • Herning Kirke • Hillerød Sogn Hillested-Skørtinge Pastorat • Hirtshals Kirke • Holstebro Kirke Horne Rundkirke • Hundige-Kildebrønde Sogn • Greve Husumvold Kirke, Brønshøj • Hvidovre Kirke • Hyltebjerg Kirke, Vanløse Højbjerg og Elsborg Sogn • Højby Sj. Sogn • Højelse-Ølby Sogn International Church of Copenhagen • Ikast Kirke • Jesuskirken, Valby Jelling Kirke • Jetsmark Kirke • Kastrup Kirke • Kingo-Samuel Sogn, Kbh. • Knudsker Sogn • Korsvejskirken, Kastrup • Kristkirken, Kolding Kvaglund Kirke, Esbjerg • Kong-Svino Pastorat • Lindehøj Kirke, Herlev • Lindholm Kirke, Nørresundby • Lundehus Kirke • Lyng Kirke, Fredericia • Løsning-Korning Sognekald • Mejdal Kirke Møllevangskirken, Aarhus • Mørkhøj Kirke • Nathanaels Kirke, Kbh. Nørre Løngum Kirke • Nørre Snede Kirke • Nørrelands kirken, Holstebro Nørremarkskirken, Vejle • Opstandelseskirken, Albertslund Præstebro Kirke • Rindum Sogn • Ringve Sogn • Ringkøbing Kirke Ringsted Sogn • Risbjerg Kirke, Hvidovre • Roskilde Domsogn Ryslinge Kirke • Rødovre Kirke • Ronne Kirke • Samsø Pastorat • Sct. Catharinæ Kirke, Hjørring • Sct. Clemens Kirke, Randers • Sct. Hans Kirke, Odense • Sct. Lucas Kirken, Aarhus • Sct. Jacobi Kirke, Varde Sct. Jørgensbjerg Sogn, Roskilde • Sct. Michaelis Kirke, Fredericia Sct. Nicolai Sogn, Vejle • Sct. Pauls Kirke, Aarhus • Sct. Peders Sogn, Randers • Silkeborg Kirke • Simeon Skt. Johannes Sogn • Simon Peters Kirke, Kolding • Skanderup Kirke • Snebjerg Kirke • Solvang Kirke, København • Sommersted-Oksenvad Pastorat • Stenløse Sogn Struer Kirke • Sundby Sogn • Sæby Kirke • Søllerød Kirke • Sønderbro Kirke, Horsens • Søndermarkskirken, Viborg • Tagensbo Kirke, Kbh. Timotheuskirken, Valby • Timring Kirke • Tingbjerg Kirke • Toreby Sogn, Nyk. F. • Tværkulturel Kirke, Gladsaxe-Herlev • Provsti Tystrup Kirke • Tåstrup Nykirke • Vejleå Kirke, Ishøj • Vekso Sogn • Vesterbro Sogn • Viby Kirke, Århus • Vigerslev Kirke • Vindinge Sogn • Vor Frue Kirke, København • Vor Frelses Sogn, Chr.havn • Vorgod Kirke Værlose Sogn • Zions Kirke, Esbjerg • Ølsted Sogn • Aaby Kirke Aarhus Valgmenighed • Det Mellemkirkelige Udvalg i Helsingør Stift

Associerede medlemmer: ALIVE Frikirken Ølstykke • Arabisk Fællesskab Bethania • Bethel World Mission Church • Champions Chapel • Chinese Church in Copenhagen • Church of Love Denmark Church on the Rock • Den Etiopisk-Ortodokse Menighed, Århus • Den Koptisk-Ortodokse Kirke St. Marie & St. Marcus • Emmanuel - Etiopisk Kristent Fællesskab, Kbh. • Frikirken i Løgstør • God's Ambassadors International, Avedøre • Immanuel Farsi Fællesskab • Int. Temple Bridge Ministries • Living Word Empowerment Center, Lyngby PERKI/Indonesisk Kristent Fællesskab • International Christian Community • Int. Evang. Kirke, Skanderborg • Mar Mari's Assyriske Menighed • Myanmar Christian Fellowship • Resurrection Int. Chr. Center • Revival Ministry DK • Serbisk-Ortodoks Menighed, Odense St Alban's Anglican Church • Svenska Gustafskyrkan • Thai Church Copenhagen • Zion Temple Denmark • Østens Gamle Kirke Det Danske Bibelselskab

Tværkulturelt Centers bestyrelse

Tidl. sognepræst Inge With Johannesen (formand) • Partnerkoordinator Clement Dachet (næstformand) • Landsleder Krista Rosenlund Bellows • Tidl. lærer Henry Holm Hansen • Kirketjener Abel Zehmret Kidane • Sprogleder Hanne Thinggaard • Revd. Smitha Prasadam Diplomingeniør Joseph Zahr

Nyt på tværs

Ansvarshavende redaktør: Netværkskoordinator Birthe Munck-Fairwood
Redaktionspanel: Pædagog Gladys Bediako Bruun
Tværkulturel kirke- og kulturmedarbejder Elizabeth Padillo Olesen
Sats og repro: minigrafisk • Tryk: Color Print A/S, Mors
Nyt på tværs udkommer 4 gange om året og er gratis. Frivilligt abonnement: 100 kr.

JA TAK. Jeg/vi vil gerne modtage
Nyt på tværs gratis fremover.

Jeg/vi vil gerne modtage **Nyt på tværs**
fremover og betale **FRIVILLIGT**
ABONNEMENT på 100 kr.

Navn:

Adresse:

Sendes til Tværkulturelt Center, Ryesgade 68, 2100 Kbh. Ø

Nyt på tværs nr. 1 – januar 2023